

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee
kulli.all@hm.ee

Teie 18.02.2026 nr 8-1/26/1108

Meie 13.03.2026 nr 4/56

Arvamuse avaldamine kutseseaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Kristina Kallas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Haridus- ja Teadusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust kutseseaduse eelnõu kohta. Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud eelnõu kohta.

1. Eelnõu eesmärk

Eelnõu seletuskirjas (lk 5) on toodud välja, et kutseseaduse eelnõu eesmärk on parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutsesüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.

Kaubanduskoda nõustub, et uue kutseseaduse peamine eesmärk peab olema haridus- ja töömaailma sidususe parandamine. Samas leiame, et uue seaduse peamine eesmärk ei peaks olema kutsesüsteemi terviklik ümberkorraldamine. Kutsesüsteemis tuleb kahtlemata teatud muudatusi teha, aga need muudatused on vahendiks, et suurendada haridus- ja töömaailma sidusust.

Praeguse eelnõu kitsaskohana näeme seda, et eelnõu keskendub suurel määral kutsesüsteemi ümberkorraldamisele, kuid vähem rõhku on pandud haridus- ja töömaailma sidususe parandamisele. Meie hinnangul on eelnõus ka punkte, mille jõustumisel kaasneb risk, et haridus- ja töömaailma seos väheneb, mitte ei suurene. Näiteks on meie hinnangul risk, et väheneb töömaailma roll kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamisel ja uuendamisel. Isegi kui see risk ei realiseeru praktikas, võib tajutava riski olemasolu vähendada töömaailma usaldust ja kindlustunnet kutsesüsteemi osas.

Kaubanduskoja ettepanekud:

1) Sõnastada seletuskirjas eelnõu peamine eesmärk järgmiselt:

„Kutseseaduse eelnõu eesmärk on parandada haridus- ja töömaailma sidusust ning korraldada terviklikult ümber kutsesüsteem, et see toetaks eri sihtrühmade oskuste arendamist ja karjääri kujundamist ning elukestvat õpet.“

- 2) Teha eelnõus ja seletuskirjas täiendavaid muudatusi, et uus kutseseadus aitaks paremini ühendada haridus- ja töömaailma. Täpsemad ettepanekud sisalduvad alljärgnevatel punktides.

2. Kompetentsus ja kompetents

Eelnõu § 3 lg-d 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„§ 3. Kompetentsus, kompetents ja kvalifikatsioon

(1) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.

(2) Kompetents on teadmiste, oskuste ning kogemuste ja hoiakute kogum, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras.“

Kuna mõiste „kompetents“ defineerimisel kasutatakse sõna „oskused“, siis teeme ettepaneku lisada oskused ka kompetentsuse mõistesse.

Kaubanduskoja ettepanek:

Sõnastada eelnõu § 3 lg 1 järgmiselt:

„(1) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, oskusi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumina.“

3. Kutsetegevuse valdkond ja kutseala

Eelnõu § 5 on sõnastatud järgmiselt:

„§ 5. Kutsetegevuse valdkond ja kutseala

(1) Kutsetegevuse valdkond on terviklik majandus- või ühiskonnaelu valdkond, mis hõlmab mitut omavahel seotud kutseala.

(2) Kutsetegevuse valdkondade loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldav kutsetegevus.“

Kuigi seletuskirjas (lk 12) on toodud välja, et muudatuse eesmärk on luua selgem ja ühtsem raamistik kutsealade ja kutsetegevuse valdkondade määratlemiseks, siis meile jääb ebaselgeks, mida mõeldakse mõiste „kutseala“ all. „Kutseala“ mõiste osas on õigusselguse tagamine hädavajalik, sest selle mõistega on muu hulgas seotud nii kutsestandardi kui ka kompetentsiprofiili koostamine.

Eelnõu seletuskirjas (lk 12) on üksnes kirjas, et kehtivas kutseseaduses puudub eraldi paragrahv, mis defineeriks „kutseala“ mõiste ning uue seaduse lõige 3 määratleb kutseala uue mõistena samalaadset kompetentsust eeldava kutsetegevusena, mida võib olla mitu. Lisaks on seletuskirjas näide, et õpetamise kutseala sisse kuuluvad õpetaja, kutseõpetaja, sotsiaalpedagoogi ja eripedagoogi kutsetegevused.

Meie hinnangul võiks seletuskirjas olla põhjalikum selgitus „kutseala“ mõiste osas. Samuti võiks seletuskiri lisaks õpetamise kutsealale sisaldada rohkem näiteid kutsealade kohta.

Eelnõu kohaselt kehtestatakse valitsuse määrusega kutsetegevuse valdkondade loetelu. Jääb ebaselgeks, kas ja kes koostab kutsealade loetelu. Kui oleks olemas kutsealade loetelu, siis aitaks see suurendada õigusselgust „kutseala“ mõiste osas. Teeme ettepaneku anda valdkondlikule eksperdikogule kohustus määrata kutsealad.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- Täiendada seletuskirjas „kutseala“ mõiste selgitust ning tuua seletuskirjas rohkem kutsealade näiteid.
- Täiendada eelnõu § 5 lg 3 2. lausega järgmises sõnastuses:
„Kutsealad määratleb valdkondlik eksperdikogu.“

4. Esmakutse

Eelnõu § 6 lg 4 on sõnastatud järgmiselt:

„(4) Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.“

Meile valmistab muret, et esmakutse saamiseks piisab üksnes õppeasutuse otsusest. Muudatuse tulemusena võib nõrgeneda koostöö õppeasutuste ja tööandjate vahel, sest tööandjatel pole edaspidi rolli õpitulemuste või omandatud oskuste kvaliteedi hindamisel. See võib vähendada tööandjate usaldust kutsekoolide lõpetajate osas.

Kuigi eelnõu § 16 lg 2 p-s 2 on kirjas, et esmakutse andmisel on õppeasutuse ülesandeks kutse andjana hinnata kompetentsuse sobilikkust õppe- või töökeskkonnas kaasates valdkonna tööandjaid, siis see ei maanda meie hinnangul piisavalt eelnevas punktis kirjeldatud riski. Leiame, et esmakutse andmiseks peab olema õppeasutuse ja töömaailma ühine otsus. Näiteks võiks valdkondlikul eksperdikogul olla kohustus nimetada valdkonna tööandjaid, kes teevad koos õppeasutusega ühiselt otsuse.

Kaubanduskoja ettepanek:

Sõnastada eelnõu § 6 lg 4 järgmiselt:

„(4) Esmakutse on õppeasutuse ja valdkonna tööandjate ühise otsusega tõendatud kompetentsus, et isik on omandanud kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.“

5. Kutsestandardi koostamine

Eelnõu § 7 lg 2 on sõnastatud järgmiselt:

„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku kutsealane ligipääs tööturule või kutsealane hüvede andmine ja saamine on piiratud kutse omamise nõudega.“

Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, millistel juhtudel koostatakse edaspidi kutsestandard. Selles osas ei ole abi ka seletuskirjast, sest seletuskirjas (lk 15) on sisuliselt välja toodud üksnes eelnõu sõnastus. Seetõttu ei ole selge, mida on täpsemalt mõeldud, et ligipääs tööturule on piiratud kutse omamise nõudega. Kas selle all on silmas peetud eelkõige reguleeritud kutseid või ka muid juhtumeid?

Kaubanduskoja eelistus on see, et kutsestandardite koostamine oleks lubatud ka olukordades, kus tegemist ei ole reguleeritud kutsega, kuid kutsestandardi järgi on tõendatud vajadus ning kutsestandardi koostamist toetab ka valdkondlik eksperdikogu.

Lisaks teeme ettepaneku tuua selle sätte või ka mõne teise eelnõu sätte juures selgelt välja, et kutsestandard töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel. See aitab tagada, et kutsestandardi väljatöötamisel ja uuendamisel on eesmärgiks haridus- ja töömaailma sidususe parandamine. Vastasel korral tekib risk, et kutseasutus koostab kutsestandardi, jättes valdkondliku eksperdikogu ja valdkonna eksperdid sisuliselt kaasamata.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- Sõnastada eelnõu § 7 lg 2 järgmiselt:
„(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui ilmneb avalikust huvist, ohutusest, tööturu toimivusest või ohust isiku varale tingitud tõendatud vajadus teatud kutsealal kvalifikatsiooni väärtustamiseks või tööturule ligipääsu reguleerimiseks.“
- Kui eelnevat ettepanekut ei võeta arvesse, tuleb olulisel määral täiendada seletuskirja, et oleks selgelt arusaadav, millistel juhtudel on lubatud kutsestandardit koostada. Eelistame tõlgendust, kus kutsestandardi koostamine ei ole seotud üksnes reguleeritud kutsetega.
- Lisada eelnõusse põhimõte, et kutsestandard töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.

6. Kompetentsiprofiili koostamine

Eelnõu § 8 reguleerib kompetentsiprofiile.

Teeme ettepaneku lisada ka sellesse sättesse või muusse sättesse sarnaselt kutsestandardite koostamisele üldine põhimõte, et kompetentsiprofiil töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.

Kaubanduskoja ettepanek:

Lisada eelnõusse põhimõte, et kompetentsiprofiil töötatakse välja ja uuendatakse valdkondliku eksperdikogu algatusel ning tööturult saadud teabe alusel.

7. Kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine

Eelnõu § 10 lg 3 p 5 kohaselt on kutseasutuse ülesanne kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid.

Leiame, et kutseasutus ei peaks ise välja töötama ja uuendama kompetentsiprofiile ja kutsestandardeid, vaid kutseasutuse ülesanne peab olema sellise tegevuse korraldamine. Väljatöötamine ja uuendamine peab toimuma koostöös valdkondlike

ekspertidega, sh tööturu osapooltega ning selle peab heaks kiitma valdkondlik eksperdikogu.

Kaubanduskoda on seisukohal, et eelnõusse ja seletuskirja ei ole piisavalt tugevalt sisse kirjutatud põhimõtet, et kutseasutus lähtub kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel valdkondliku eksperdikogu seisukohast. Leiame, et kutseasutusel ei tohi olla kaalutusõigust, kas lähtuda valdkondliku eksperdikogu arvamusest või mitte, vaid sellest tuleb lähtuda.

Isegi kui eelnõust võib välja lugeda, et kutseasutus peab kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel arvestama valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid, siis rakendusakti kavandi nr 7 kohaselt, millega kehtestatakse kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord, ei tule see põhimõte sisuliselt üldse välja, jättes väga suure kaalutusõiguse kutseasutusele. Leiame, et selles osas tuleb rakendusakti kavandit nr 7 oluliselt muuta.

Kaubanduskoja ettepanek:

Sõnastada eelnõu § 10 lg 3 p 5 järgmiselt:

„5) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, kui selle on heaks kiitnud valdkondlik eksperdikogu;“

8. Valdkondliku eksperdikogu ülesanded

Eelnõu § 12 lg 3 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Valdkondliku eksperdikogu ülesanded on:

- 1) ettepanekute tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamiseks ja uuendamiseks;*
- 2) eksperthinnangu andmine kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite kavanditele;*
- 3) tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute järelduste koostööstamine ning mõju hindamine valdkonna arengule, tuvastades valdkonnaga seotud kitsaskohti ja pakkudes lahendusi;*
- 4) tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine.“*

Leiame, et kutseasutus peab kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel lähtuma valdkondliku eksperdikogu otsusest. See tähendab, et kui valdkondlik eksperdikogu toetab kutsestandardi või kompetentsiprofiili väljatöötamist või uuendamist, siis peab kutseasutus sellest ka lähtuma. Kui eksperdikogu on vastu, siis ei tohi ka kutseasutus tegevusega edasi minna. Samuti peab kutseasutus enne kutsestandardi või kompetentsiprofiili kehtestamist saama valdkondlikult eksperdikogult heakskiidu. Üksnes selline lähenemine tagab, et kutseasutus lähtub otsuste tegemisel valdkondliku eksperdikogu arvamusest.

Seetõttu teeme ettepaneku lisada valdkondliku eksperdikogu ülesannete hulka ka otsuste tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide kehtestamiseks. See tähendab, et kui valdkondlik eksperdikogu toetab näiteks konkreetse kutsestandardi kehtestamist, siis on ka kutseasutusel õigus vastav standard kehtestada. Kui

ekspertdikogu on vastu, siis ei tohi ka kutseasutusel olla õigust kutsestandardit kehtestada.

Kaubanduskoja ettepanek:

Täiendada eelnõu § 12 lg 3 järgmise punktiga:

„x) otsuste tegemine kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide kehtestamiseks;“

9. Valdkondliku ekspertdikogu töökord

Eelnõu § 12 lg 4 alusel kehtestab valdkondlike ekspertdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra Vabariigi Valitsus määrusega. Eelnõu § 10 lg 3 p 12 alusel on kutseasutuse ülesandeks valdkondlike ekspertdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja töökorra kinnitamine ning tegevuse lõpetamine.

Eelnõust ei selgu, kelle ülesanne on valdkondliku ekspertdikogu töökorra väljatöötamine. Selle kinnitamine on kutseasutuse ülesanne, aga eelnõus pole välja toodud, et kutseasutuse ülesanne on ka töökorra väljatöötamine. Näiteks mitme teise kutseasutuse ülesande osas on eelnõus välja toodud, et kutseasutus töötab välja ja ka kehtestab teatud dokumendi.

Kuna kutseasutus peab eelnõu § 10 lg 3 p 5 kohaselt arvestama valdkondliku ekspertdikogu ettepanekuid ning eksperthinnanguid, siis võib töökorra kinnitamisega kutseasutuse poolt kaasneda risk, et kutseasutus kinnitab töökorra, mille tulemusena on kutseasutusel võimalik lihtsamini ekspertdikogu ettepanekuid arvesse võtta või kujuneb töökord selliseks, et ekspertdikogul on väga keeruline ettepanekuid teha. Seetõttu teeme ettepaneku, et ekspertdikogu töökorra kehtestab valitsus määrusega. Sama lahendus on täna kasutusel ka kehtivas õiguses seoses kutsenõukogude töökorraldusega.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Sõnastada eelnõu § 12 lg 4 järgmiselt:**
„(4) Valdkondlike ekspertdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra ning töökorralduse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.“
Muuta eelnõu § 10 lg 3 p 12 sõnastust järgmiselt:
- **„12) valdkondlike ekspertdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja töökorra kinnitamine ning tegevuse lõpetamine;“**

10. Kutse andja õiguse andmine kohaliku omavalitsuse üksusele

Eelnõu § 13 lg 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus, õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“

Kaubanduskoda on vastu muudatusele, mille kohaselt võib edaspidi kutse andjaks olla ka kohaliku omavalitsuse üksus. Varasemalt ei ole olnud praktilist vajadust sellise võimaluse järele ja me ei näe, et selline vajadus tekiks ka edaspidi.

Kaubanduskoja ettepanek:

Sõnastada eelnõu § 13 lg 1 järgmiselt:

„(1) Kutse andja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.“

11. Kutseasutus kutse andjana

Eelnõu § 13 lg 3 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel täidab kutse andja ülesandeid kutseasutus kuni uue kutse andja valimiseni avaliku konkursi korras.“

Juhime tähelepanu sellele, et kui kutseasutusest saab kasvõi ajutiselt ja erandkorras kutse andja, siis võib sellega kaasneda huvide konflikt ning väheneda läbipaistvus. Põhjus peitub selles, et kutseasutusel oleksid kutse andja ülesanded, kuid samas on kutseasutusel eelnõust tulenevalt ka muud ülesanded seoses kutse andjaga. Näiteks tekiks olukord, kus kutseasutus töötab välja kutse andmise korra ja kehtestab selle ise; arvutab välja kutse taotlemise ja kutse taastõendamise tasu ning kehtestab selle ning teostab ka haldusjärelevalvet enda kui kutse andja kutse andmise tegevuse üle.

Eelnevast tulenevalt peame mõistlikuks, et sellises erandolukorras ei oleks kutse andjaks kutseasutus, vaid mõni muu isik.

Lisaks võiks see säte kohalduda üksnes olukorras, kus kutset antakse reguleeritud kutse osas. Muudel juhtudel ei ole selline erandlik sekkumine hädavajalik.

Kaubanduskoja ettepanek:

Jätta eelnõu § 13 lg 3 eelnõust välja või muuta sõnastust selliselt, et konkursi teistkordsel luhtumisel ei täidaks kutse andja ülesandeid kutseasutus, vaid mõni muu isik.

12. Kutse andmise õigus mitmele kutse andjale

Eelnõu § 13 lg 4 on sõnastatud järgmiselt:

„(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks ühele või mitmele avalikul konkursil valitud kutse andjale kutse või kutsete andmise kohta kutsetasemetel, mis on määratud kutse andja avaliku konkursi tingimustes.“

Kaubanduskoda on vastu muudatusele, mis loob võimaluse avaliku konkursi tulemusena anda kutse andja õigused rohkem kui ühele kutse andjale. Me ei näe praktilist vajadust sellise muudatuse järele, plaanitav lahendus tekitab ebaefektiivsust, ei ole kuluefektiivne ning võib vähendada motivatsiooni osaleda kutse andja konkursil. Kui valitakse kaks või ka rohkem kutse andjat, siis ei pruugi mitmele kutse andjale jaguda piisavalt rahalisi ressursse oma ülesannete täitmiseks, sest kutse taotlejatelt saadav tulu jaguneb mitme organisatsiooni vahel ja seetõttu ei pruugi saadavad tulud katta kutse andmisega seotud kulusid. Lisaks on küsitav, kas ja kui hästi oleks võimalik leida sobivaid inimesi hindamis- ja kutsekomisjonide koosseisu.

Lisaks näeme eelnõus sisalduva lahenduse puhul kitsaskohana seda, kuidas tagada, et säilib kutse taotlejatele võrdne kohtlemine. Toome selle kohta kaks näidet. Esiteks, eelnõu § 10 lg 3 p 7 kohaselt on kutseasutuse ülesandeks kutse andmise korra

kehtestamine. Eelnõu seletuskirjas (lk 21-22) on kirjas, et kui ühele kutsele valitakse avaliku konkursi tulemusena mitu kutse andjat, tagab kutseasutus, et kõik järgivad sama kutse andmise korda, tagades seeläbi kõigi kutse taotlejate võrdse kohtlemise. Samas jääb ebaselgeks, kuidas kutseasutus saab seda tagada. Kui kaks kutse andjat esitavad seadusele vastava kutse andmise korra, siis millise sätte alusel saab kutseasutus nõuda, et üks või teine kutse andja muudaks kutse andmise korda, et tagatud oleks sama kutse andmise kord. Teine näide, eelnõu § 25 lg 4 2. lause näeb ette, et kui avaliku konkursi tulemusena on mitu kutse andjat, siis kehtestatakse neile ühesugune kutse taotlemise tasu. Eelnõu § 25 lg 7 kohaselt ei või samale kutsele ja sama ülesehituse ning keerukusega läbi viidavale kutseeksamile kehtestada erinevas suuruses kutse taotlemise tasusid. Jääb ebaselgeks, kuidas toimub praktikas ühesuguse kutse taotlemise tasu kehtestamine. Näiteks kui tasu erinevus on 20 eurot, siis kas kutseasutus kehtestab tasu kõrgema tasu alusel või madalama tasu alusel või keskmise alusel.

Kaubanduskoja hinnangul võiks kehtima jääda tänane regulatsioon, mille kohaselt antakse kutse andja õigused ühele kutse andjale. Kui eesmärk on muuta regulatsiooni tänasest paindlikumaks, siis võiks lubada mitmel isikul ühiselt osaleda kutse andja konkursil. Sellisel juhul lepiksid erinevad osapooled ühiselt kokku nii kutse andmise korras, tasus ja muudes tingimustes ning kutseasutus ei peaks tegelema kutse taotlejate võrdse kohtlemise tagamisega. Teine alternatiiv on eelnõus sätestada, et üldreeglina antakse kutse andmise õigus ühele organisatsioonile, kuid mõjuval põhjusel ja valdkondliku eksperdikogu ettepanekul võib kutse andja õigused anda ka mitmele organisatsioonile.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Jätta kehtima tänane põhimõte, et kutse andmise õiguse saab anda ainult ühele isikule**
- **Alternatiivina 1 pakume välja lahenduse, et mitu isikut võivad esitada ühise taotluse osaleda kutse andja konkursil.**
- **Alternatiivina 2 pakume välja lahenduse, et kutseasutus võib kutse andja õigused anda mitmele isikule üksnes mõjuval põhjusel ning valdkondliku eksperdikogu ettepanekul.**
- **Kui vähemalt ühte eelnevatest ettepanekutest ei võeta arvesse, siis palume seletuskirjas täpsemalt selgitada, kuidas saab kutseasutus tagada, et kutse andmise kord ja tasud oleksid ühesugused kahe või rohkema kutse andja korral.**

13. Erand üldise kutse andmise suhtes

Eelnõu § 18 lg 4 on sätestatud järgmiselt:

„(4) Õppe lõpetamisel loetakse isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskuste registris, kui:

1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja

2) *õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud.*“

Hetkel jääb ebaselgeks, milliseid kutseid peetakse selle erandi all silmas. Palume selles osas täiendada seletuskirja.

Lisaks ei ole selge, kas selle erandi alusel võib anda kutse või esmakutse. Kaubanduskoja hinnangul peaks tegemist olema esmakutsega. Palume ka selles osas seletuskirja täiendada.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Lisada seletuskirja näiteid, millisel juhul saab erandit kasutada.**
- **Tuua seletuskirjas välja, et erand puudutab esmakutseid.**

14. Kutseeksam

Eelnõu § 20 lg 1 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Kutseeksam on protsess, mille käigus kutse andja hindab kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsuste olemasolu kutse taotlejal.“

Jääb ebaselgeks, millistes olukordades tuleb sooritada kutseeksam, kui õppekava koostamise aluseks on kompetentsiprofiil. Eelnõu § 16 lg 1 p 5 kohaselt on kutse andja ülesandeks kutseeksami läbiviimine, kuid eelnõu § 16 lg 3 kohaselt ei kohaldata seda sätet esmakutse andmisel. Esmakutse andja ülesanded on kirjas eelnõu § 16 lg-s 2, kuid selles sättes ei ole otseselt viidatud kutseeksamile. Samas eelnõu § 16 lg 4 sätestab, et kutseõppeasutus viib esmakutse andmisel korraldatava elektroonilise kutseeksami läbi riiklikus eksamite hindamissüsteemis. Kokkuvõttes jääb segaseks, kas ja millises olukorras viib esmakutset pakkuv õppeasutus läbi kutseeksamit.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Jätta eelnõu § 20 lg-st 1 välja sõnad „või kompetentsiprofiilis“.**
- **Kui eelnõu koostajate hinnangul on eelnõu § 20 lg 1 sõnastus korrektne, siis palume seletuskirjas tuua selgelt välja, millistel juhtudel tuleb õppeasutusel läbi viia kutseeksamit, kui õppekava koostamise aluseks on kompetentsiprofiil.**

15. Kutse taotlemisega seotud kulude katmine

Eelnõu § 25 lg 10 on sõnastatud järgmiselt:

„(10) Kutse taotlemisega seotud kulud kaetakse:

- 1) kutse taotleja poolt;*
- 2) töötajale täienduskoolituseks ettenähtud vahenditest;*
- 3) Eesti Töötukassa poolt tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapitalist;*
- 4) riigieelarvest.“*

Kaubanduskoja hinnangul on selle sätte sõnastus liiga range ning piirab ebamõistlikult sättes nimetatata isikutel kutse taotlemisega seotud kulude katmist. Näiteks ei võimalda see säte kulusid kanda kutse taotleja lähedastel, näiteks abikaasal,

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

elukaaslasel, vanemal, lapsel jne. Lisaks ei ole lubatud tulevasel tööandjal või potentsiaalsel tööandjal katta kulusid.

Teeme ettepaneku jätta see säte eelnõust välja või siis muuta sätte sõnastust paindlikumaks, et ka muud isikud saaksid kutse taotlemisega seotud kulusid katta.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Jätta eelnõu § 25 lg 10 eelnõust välja.**
- **Alternatiivina teeme ettepaneku muuta sõnastus paindlikumaks, et ka muud isikud võivad katta kutse taotlemisega seotud kulud.**

16. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseis

Rakendusakti kavandi nr 3 p 1 kohaselt kuuluvad Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu järgmiste organisatsioonide esindajad:

- Haridus- ja Teadusministeerium,
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
- Sotsiaalministeerium,
- Kliimaministeerium,
- Siseministeerium,
- Kultuuriministeerium,
- Rahandusministeerium,
- Eesti Pank,
- Eesti Töötukassa,
- Eesti Tööandjate Keskliit,
- Eesti Ametiühingute Keskliit,
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda,
- Eesti Linnade ja Valdade Liit.

Kaubanduskojale valmistab muret, et üle poole nõukogu koosseisust moodustavad ministeeriumide esindajad. Meie hinnangul peab nõukogus olema tööturu esindajate osakaal suurem või vähemalt võrdne ministeeriumide esindajatega. Näiteks praegu kuulub OSKA koordinatsioonikogusse 11 liiget, kelle hulgas on 5 ministeeriumide esindajat.

Kaubanduskoja ettepanek:

Muuta Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu koosseisu selliselt, et ministeeriumide esindajad moodustavad alla poole nõukogu koosseisust.

17. Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu tegevuse administratiivne teenindamine

Rakendusakti kavandi nr 3 p 7 kohaselt tagab Haridus- ja Teadusministeerium Tööjõu ja oskuste arendusnõukogu tegevuse administratiivse ja tehnilise teenindamise.

Kaubanduskoja hinnangul võiks sarnaselt OSKA koordinatsioonikogule ka uue nõukogu tegevust korraldada ministeeriumi asemel kutseasutus. Tänapäevane lahendus on praktikas hästi toiminud ning me ei näe vajadust muudatuse järele.

Kaubanduskoja ettepanek:

Panna uue nõukogu tegevuse administratiivse ja tehnilise teenindamise kohustus ministeeriumi asemel kutseasutusele.

18. Kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord

Rakendusakti kavandis nr 7 sisaldub kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsem kord.

Kaubanduskojale valmistab tõsist muret, et viidatud korra kohaselt on kutseasutusel õigus kutsestandardit ja kompetentsiprofiili koostada, muuta ja kehtestada ilma valdkondlike ekspertideta ja ilma valdkondliku eksperdikogu heakskiiduta. Selline lahendus ei lähe kuidagi kokku eelnõu eesmärgiga parandada haridus- ja töömaailma sidusust. Seetõttu teeme ettepaneku teha viidatud kavandis olulisi muudatusi, mille tulemusena peab suurenema valdkondlike ekspertide ja valdkondlike eksperdikogude roll kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamisel, uuendamisel ja kehtestamisel.

Näiteks hetkel on rakendusakti kavandis kirjas, et kutseasutus võib kutsestandardi ja kompetentsiprofiili kavandi väljatöötamisse kaasata valdkondlikke eksperte. Leiame, et kutseasutusel peab olema kohustus, mitte võimalus eksperte kaasata. Samuti on rakendusakti kavandis kirjas, et kutseasutus analüüsib kutsestandardi ja kompetentsiprofiili koostamise vajalikkust, kaasates vajadusel valdkondlikke eksperte ja otsustab selle väljatöötamise. Leiame, et kutseasutusel peab olema kohustus kaasata valdkondlikku eksperdikogu ning kutseasutus tohib teha otsuse kutsestandardi ja kompetentsiprofiili koostamiseks üksnes siis, kui selle on heaks kiitnud valdkondlik eksperdikogu.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teha rakendusakti kavandis nr 7 mitmeid olulisi ja põhimõttelisi muudatusi, et kutsestandardite ja kompetentsiprofiilide koostamisel ja muutmisel oleks suurem roll valdkondlikul eksperdikogul.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee